

Jaargang 2 • nummer 3
juni 2004
Tweemaandelijks nieuwsbrief

Ver. Uitg.: Gerolf Annemans,
Madouplein 8 bus 9, 1210 Brussel.

1

• De uitbreiding van de EU: een vloek of een zegen

2

• Demografie in de EU-27: budgettaire gevolgen voor België

3

• Werkgelegenheidsgraad en vergrijzing: België versus de EU

4

• Coördinatiecentra

TOP 5 in 2004

laagste
vennootschapsbelasting
EU-25

Ierland	12,5 %
Litouwen	15,0 %
Letland	15,0 %
Cyprus	15,0 %
Hongarije	17,7 %
p.m. België	34,0 %

Bron: Eurostat.

De uitbreiding van de EU: een vloek of een zegen?

Op 1 mei 2004 was de uitbreiding van de Europese Unie met tien Centraal-Europese landen een feit. Twee landen blijven ondertussen in de wachtkamer: Bulgarije en Roemenië hopen in 2007 toe te treden. Turkije wenst zo snel mogelijk onderhandelingen te beginnen en Kroatië kreeg onlangs de status van kandidaat-lidstaat.

Door de huidige uitbreiding stijgt het aantal EU-inwoners met bijna 20% tot 454 miljoen. Het BBP van de Unie neemt ongeveer 5% toe tot 9.170 miljard euro. Met een bevolking van meer dan 38 miljoen en een BBP van 202 miljard euro komt bijna de helft van de uitbreiding voor rekening van Polen. In 2004 zou de reële economische groei in de nieuwe lidstaten gemiddeld 4% bedragen, het dubbele van de groei in de EU-15. Op het vlak van de werkloosheid scoren de nieuwelingen met 11% echter aanzienlijk slechter dan de oude lidstaten met gemiddeld 8% werklozen. Uitschieter is Polen, waar 19% van de actieve bevolking zonder werk zit. De publieke financiën vertonen in 2003 een gemengd resultaat. Met een globaal begrotingstekort van 4,5% zijn de nieuwe EU-landen nog ver verwijderd van het in Maastricht vastgestelde maximum van 3%. Het tekort in Malta (9,7%), maar vooral in Tsjechië (13%), is ronduit zorgwekkend. Qua schuldgraad daarentegen presteren de nieuwe leden met gemiddeld 40% veel beter dan de Europese norm van 70% BBP. Voor de EU-15 bedroeg het gemiddelde deficit 2,6% bij een schuldgraad van 64% in 2003.

De grote verschillen tussen de oude en nieuwe lidstaten manifesteren zich in de loonkosten, de productiviteit en de fiscale druk. Een brutomaandloon bedroeg in België gemiddeld 2.760 euro (2001) tegen 637 euro in de nieuwe lidstaten. Globaal kosten de lonen er dus slechts 25% van de Belgische, in de Baltische staten zelfs maar 10%! De lage productiviteit per gewerkt uur vormt natuurlijk de keerzijde van de medaille. Terwijl de Belgische productiviteit 18% boven het gemiddelde van de EU-15 ligt (2003), situeert deze van de nieuwe lidstaten zich 40% lager dan dit gemiddelde, in het Balticum is dit 60%. In alle tien Centraal-Europese lidstaten ligt de fiscale druk, gaande van 28,8% in Litouwen tot 39,8% in Slovenië, onder het EU-15 gemiddelde van 40,5% BBP (2002). Met 46,6% staat België op de derde plaats na Zweden en Denemarken, terwijl Ierland met 28,6% de laagste belastingen heeft in de EU-25. Het tarief voor de hoogste inkomensschijf in de personenbelasting bedraagt in de nieuwe lidstaten gemiddeld 35%, de vennootschapsbelasting gemiddeld 22% (2004).

De uitbreiding van de EU met 75 miljoen consumenten, creëert enorme mogelijkheden voor de economie. Naar alle waarschijnlijkheid zullen reeds vanaf 2006 verschillende nieuwe lidstaten toetreden tot de eurozone, wat de convergentie verder zal bevorderen. De EU-15 krijgt tegelijkertijd af te rekenen met nieuwe uitdagingen, vooral op het vlak van de concurrentie. België - en Vlaanderen in het bijzonder - zijn op dit vlak bijzonder slecht geplaatst als gevolg van de hoge loonkosten en meer algemeen de fiscale druk. Naast een daling van deze lasten moeten we onze belangrijkste troeven uitspelen: de productiviteit en hooggeschoolde werkkrachten.

Om onze welvaart te behouden zal Vlaanderen moeten evolueren naar een sterke hightechnologische kenniseconomie. Deze keuze zal onvermijdelijk betekenen dat Vlaanderen zich uit het federale, Belgische keurslijf zal moeten losmaken.

Demografie in de EU-27: budgettaire gevolgen voor België

De vergrijzing van de Europese bevolking is een feit. Dit geldt voor de gehele Unie: zowel voor de oude lidstaten (EU-15), als voor de 10 nieuwe en de 2 toekomstige leden - Bulgarije en Roemenië - of EU-12. Turkije en Kroatië worden buiten beschouwing gelaten. Deze evolutie heeft natuurlijk gevolgen voor de begroting van betreffende landen. De toename van pensioensuitgaven, maar ook van gezondheids- en welzijnskosten zullen een negatieve invloed op de begroting hebben. De voorziene daling van kosten voor onderwijs en werkloosheidsuitkeringen daarentegen zijn budgettair gezien positief.

Demografische vooruitzichten

Volgens ramingen van Eurostat zal de bevolking van de EU-15 dalen van 376 miljoen in 2000 tot 364 miljoen in 2050. Het aandeel 65-plussers zal toenemen van 61 tot 103 miljoen, terwijl het aantal schoolgaande jongeren (3- tot 24-jarigen) met een vijfde zal afnemen van 98 miljoen in 2000 tot 79 miljoen in 2050. De bevolkingprognoses van de Verenigde Naties voor de EU-12 vertonen een gelijkaardige evolutie: van 105 miljoen inwoners in 2000 tot 85 miljoen in 2050. Het segment van de oudere bevolking zal er stijgen van minder dan 14 miljoen tot bijna 25 miljoen.

Procentueel zal de bevolking van de EU-27 ongeveer 7% afnemen tegen 2050. In de oude lidstaten is de daling met 3% nog beperkt, de nieuwe lidstaten daarentegen zullen hun bevolking met niet minder dan 19% zien afnemen. Twee landen zullen op 50 jaar bijna de helft van hun inwoners verliezen: Estland (-46%) en Bulgarije (-43%). Tussen 2000 en 2050 zal het aandeel 65-plussers in de EU quasi verdubbelen tot bijna 30%. In de EU-15 stijgt dit segment van 16 tot 28%. Met een toename van 13% tot 29% ouderen is de vergrijzing in de EU-12 meer uitgesproken dan in de 15 oude lidstaten.

Budgettaire gevolgen

De budgettaire implicaties van deze demografische ontwikkeling mogen niet onderschat worden. De Europese Commissie raamt dat de vergrijzingskosten in de EU-15 gemiddeld 4,9% van het BBP zullen stijgen tussen 2000 en 2050. Het gros van deze stijging (3,9%) komt ten laste van de pensioensuitgaven, in 2000 goed voor circa 21,8% BBP. De uitgaven voor gezondheid en welzijn zullen met 2,2%

toenemen, de kosten voor onderwijs en werkloosheid zullen 0,9% dalen. Terwijl alle oude lidstaten met de vergrijzing geconfronteerd worden, zijn er belangrijke verschillen tussen de landen onderling. In het Verenigd Koninkrijk zal de toename van de kosten slechts 0,6% bedragen tegen 13% in Griekenland gedurende de beschouwde periode. Door het gebrek aan statistische gegevens zijn de budgettaire gevolgen voor de nieuwe lidstaten moeilijker te voorspellen. Enkel voor pensioensuitgaven is een raming mogelijk. Die bedroegen gemiddeld 8% BBP en zullen tegen 2050 met 3,2% toenemen. In Polen zullen de pensioensuitgaven met ongeveer 1% dalen, terwijl Cyprus en Tsjechië een stijging met bijna 7% mogen verwachten. Daar geen rekening wordt gehouden met de gerelateerde kosten en het gebrek aan gegevens in een aantal nieuwe staten zal de werkelijke budgettaire kost van de vergrijzing in de EU-12 echter aanzienlijk hoger liggen.

Belgische begroting

Voor België verwacht de Commissie een toename van de vergrijzingskosten van 3,7% tussen 2000 en 2050: van 23,9% BBP tot 27,6%. De pensioenlasten zullen 3,3% toenemen, de kosten voor gezondheid stijgen met 1,3% en de welzijnsuitgaven met 0,8%. De uitgaven voor onderwijs zullen 0,6% afnemen, terwijl het aandeel van de werkloosheidsuitkeringen 1,1% zal dalen. De totale stijging van de Belgische vergrijzingskosten is lager dan het Europees gemiddelde. Dit betekent echter niet dat er geen maatregelen noodzakelijk zijn, integendeel. België lijkt veel slechter voorbereid dan de meeste andere lidstaten om de budgettaire uitdaging op te vangen. De nog steeds enorme staatsschuld legt een belangrijke hypotheek op de toekomstige uitgaven. De loodzware fiscale druk sluit daarenboven belastingverhogingen uit. In vergelijking tot andere EU-staten is het maar pover gesteld met de Belgische pensioenfondsen. Terwijl verschillende lidstaten ingrijpende hervormingen doorvoeren om de toekomstige kosten op te vangen, blijft België weigeren onpopulaire maatregelen te nemen.

Immigratie: de oplossing?

In 2000 waren in België 2,5 actieven (20- tot 59-jarigen) voor elke 60-plusser. Het NIS verwacht dat deze verhouding in de toekomst voortdurend zal dalen tot 1,45 in 2050. Om de financiering van de vergrijzing betaalbaar te houden pleiten bepaalde politici en economen voor het aantrekken van buitenlandse werkkrachten. Dit is echter geen oplossing en zal het probleem enkel verder in de toekomst verschuiven. Een hogere productiviteitsgroei en werkzaamheidsgraad zou tot betere resultaten kunnen leiden.

Volgens het Planbureau zal de productiviteitsgroei in de periode 2000-2050 gemiddeld 1,75% per werknemer bedragen, tegen nog 2,5% tussen 1950 en 2002. Sociale maatregelen, zoals deeltijdarbeid, zijn de oorzaak van de huidige groeivertraging. Investerings in onderzoek en ontwikkeling (gericht op KMO's) zouden de dalende trend kunnen ombuigen in hogere groei.

Naast de productiviteit moet de tewerkstelling aangepakt worden. Momenteel schommelt de Belgische werkzaamheidsgraad rond 60%. Volgens het Verdrag van Lissabon moet deze 70% bedragen in 2010. Het Planbureau stelt echter dat deze doelstelling zelfs in 2050 nog niet gehaald zal worden. Wat betreft het aantal werkenden op oudere leeftijd - 55 tot 64 jaar - scoort België met ongeveer 25% zelfs het slechtst in de Unie. De vergrijzing zal trouwens de werkloosheid

niet doen verdwijnen: weliswaar zal de werkloosheidsgraad dalen van 12,5% nu tot ongeveer 7,5% in 2030, maar zal daarna stabiliseren rond dit niveau. In plaats van te rekenen op buitenlandse krachten, zou de overheid beter maatregelen nemen om de structurele arbeidsreserve te mobiliseren. Arbeidsmarktgerichte herscholing en vorming van werklozen, maar ook en vooral reactivering van oudere werklozen, kunnen hiertoe reeds veel bijdragen.

De piek in de gezondheidsuitgaven situeert zich volgens de prognoses rond 2020, terwijl de pensioenuitgaven 10 jaar later een maximum bereiken. Naast de voorgestelde maatregelen op korte termijn is dan ook een Vlaams gezinsbeleid dringend aan de orde. Een nuttig bijeffect van zo een gezinsbeleid is immers de omkering van de huidige demografische evolutie.

Werkgelegenheidsgraad en vergrijzing: België versus de EU

Twee rapporten (het verslag van de Rijksdienst voor Pensioenen en het verslag van de Hoge Raad voor Werkgelegenheid) van begin juli, bevestigen nogmaals de zorgwekkende evolutie van de vergrijzing.

De Rijksdienst voor Pensioenen betaalde in 2003 16,28 miljard euro uit aan pensioenuitkeringen. Dit was 2,1 miljard meer dan in 1999 of een stijging van ruim 15,3%. De verklaring ligt niet zozeer in de stijging van het aantal gepensioneerden, maar in de (beperkt) hogere pensioenen en de hogere levensverwachting.

Het verslag van de Hoge Raad van Werkgelegenheid bevestigt deze cijfers. T.o.v. de EU lijdt België aan een aanzienlijke jobachterstand: terwijl de gemiddelde EU-werkgelegenheidsgraad 64,2% bedraagt in 2002, is dat in België slechts 59,6%. Denemarken, Zweden en Nederland scoren met ongeveer 75% het best, terwijl Italië met 55,4% het slechtst presteert. In de periode 1997 steeg deze ratio gemiddeld 4% in de EU tegen slechts 2,7% in België.

De achterstand in de Belgische tewerkstellingsgraad is te wijten aan de lage participatie bij 15 tot 24-jarigen (29% t.o.v. 41% in de EU) maar vooral bij de leeftijdsgroep 55-64 jaar (26% in België tegen 40% in de EU). Wat de eerste groep betreft, kan dit gedeeltelijk verklaard worden door het hoge percentage jongeren die hoger onderwijs volgen. Dit vergroot echter de slaagkansen eens deze jongeren zich

op de arbeidsmarkt begeven. Wat de ouderen betreft, heeft België de laagste werkgelegenheidsgraad van de EU. Als gevolg van de lage pensioenleeftijd en de late toetreding tot de arbeidsmarkt duurt een gemiddelde loopbaan in België slechts 36,6 jaar tegen 41,1 jaar in de EU. Dit is ongeveer 7 jaar minder dan de Scandinavische landen en Nederland. De Ieren daarentegen werken gemiddeld 45 jaar.

Het massale gebruik van vervroegde uittredingsregimes (vervroegd pensioen, invaliditeitsregelingen, vol- en half-tijds brugpensioen, statuut van 'oudere niet-werkzoekende werkloze' en diverse ad-hoc maatregelen) liggen aan de basis van de lage effectieve pensioneringen in ons land. In 2003 zouden ongeveer 650.000 personen van één van deze stelsels genieten. Het financiële verlies bij vervroegde pensionering blijkt immers zeer beperkt te zijn: het brugpensioen bedraagt bijvoorbeeld gemiddeld 80% tot 85% van het laatste loon.

Volgens de doelstelling van Lissabon moet de tewerkstellingsgraad 70% bedragen tegen 2010. Voor de ouderen ligt de norm op 50%, bijna het dubbele van nu. Er is nood aan een actief arbeidsmarktbeleid, waarbij de Scandinavische landen als voorbeeld kunnen dienen.

Vervroegde pensionering moet ontmoedigd worden, de diverse uittredingsregimes zijn aan afbouw toe. Er is nood aan een betere opleiding en (her)scholing van ouderen. De lasten op arbeid, nog steeds de hoogste in Europa, moeten daarnaast aanzienlijk dalen. Dit impliceert meteen een grondig debat over de financiering van de sociale zekerheid.

In 1982, in volle economische crisis, besliste de roomsblauwe regering van eerste minister Wilfried Martens (CVP) een fiscaal gunstregime voor multinationale ondernemingen in te voeren: de coördinatiecentra.

Het belangrijkste fiscaal voordeel bestaat uit de forfaitaire vaststelling van de belastbare winst, naast vrijstellingen van bepaalde taksen en voorheffingen. Volgens het Planbureau bedraagt de gemiddelde aanslagvoet van de coördinatiecentra slechts 2%. Het statuut is echter niet voor iedereen weggelegd: de onderneming moet in meerdere landen actief zijn, een kapitaal hebben van minstens 24 miljoen euro, een jaaromzet realiseren van meer dan 240 miljoen en minstens tien personen tewerkstellen. Ieder centrum wordt bovendien door een specifiek KB opgericht, terwijl ook de forfaitaire belasting geval per geval wordt beslist.

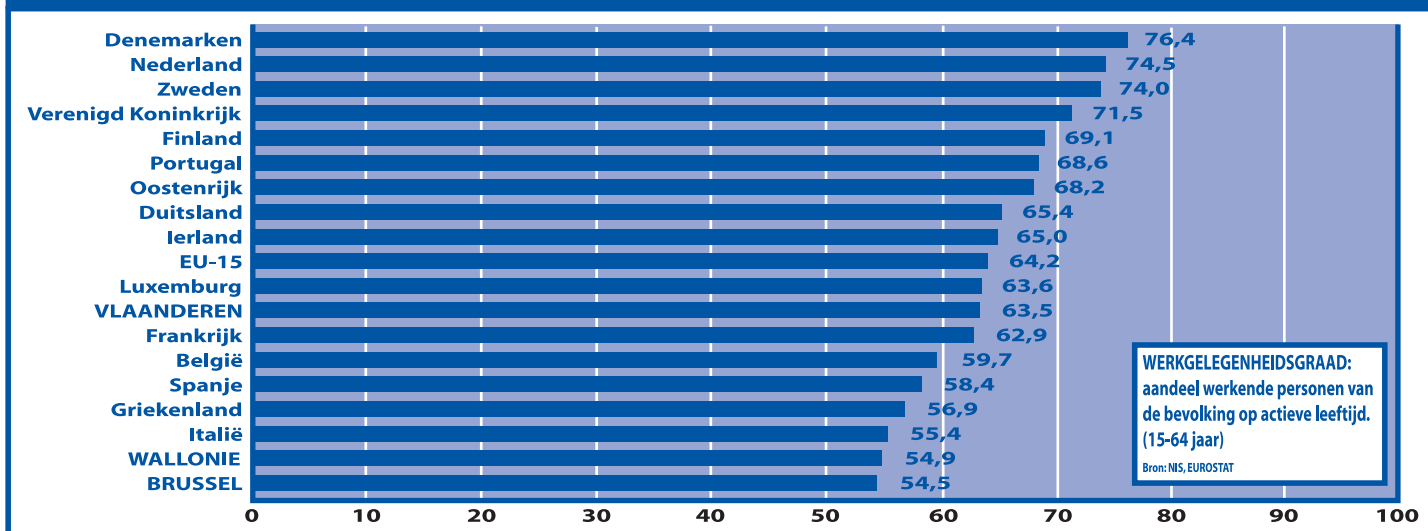
Door de arbitraire toekenning van deze enorme belastingvoordelen slaagt het Belgische establishment erin industriële conglomeraten aan zich te binden. De politieke stromannen aan wie de ondernemingen het statuut te danken hebben, worden hiervoor royaal beloond met belangrijke bedrijfsmandaten. De NV België heeft zodoende haar economische lot verbonden aan de multinationale ondernemingen. Omgekeerd is de Belgische politieke structuur een perfecte fiscale levensverzekering voor deze bedrijven. Coördinatiecentra vormen het cement van de Belgische staat.

Eind 2003 waren er volgens minister Reynders (MR) 2.013 dergelijke centra actief. Ondanks zware Europese druk - het statuut zou onder verboden staatssteun vallen - weigert België het regime af te schaffen. Tewerkstelling en buitenlandse investeringen vormen stevast de aangehaalde argumenten. Over de negatieve gevolgen voor de belastingontvangsten - geraamd op meer dan 2 miljard euro op jaarbasis - rept de minister echter met geen woord.

In 2002 bedroeg de totale opbrengst van de federale, Belgische vennootschapsbelasting ruim 8 miljard euro. De tarieven van de vennootschapsbelasting kunnen omwille van budgettaire redenen niet dalen, zo hoort men links en rechts in regeringsmiddens. Nochtans zou de afschaffing van de onverantwoorde fiscale voordelen van de coördinatiecentra theoretisch tot 25% méér belastingontvangsten vanwege bedrijven kunnen leiden. Een sterke daling van het standaardtarief behoort dus wel degelijk tot de mogelijkheden. Hierdoor zou echter het delicate evenwicht tussen de bedrijfs wereld en de staat verbroken worden.

De NV België zal niet dulden dat aan haar machtspositie getornd wordt. Het algemeen belang van het overgrote deel van de voornamelijk Vlaamse bedrijven (onze KMO's) speelt voor de haute finance en in het bijzonder de coördinatiecentra daarentegen geen enkele rol. Aantasting van de machtsbasis van het Belgische grootkapitaal zou al snel kunnen leiden tot de vereffening - of zelfs het failliet! - van de NV België.

Werkgelegenheidsgraad in de EU-15, Vlaanderen, Wallonië en Brussel (2002)

Contactadres Financieel-Economische Commentaren: Madouplein 8 bus 9, 1210 Brussel • Fax: 02.218.19.58
Abonneer via fec@vlaamsblok.be, ook voor tussentijdse nieuwsflitsen en deze nieuwsbrief in PDF-formaat.